

Oblast mora odgovarjati javnosti

V zadnjem obdobju predstavniki politične oblasti zavračajo vabila v informativne oddaje RTV Slovenija, ne dajejo izjav njenim novinarkam in novinarjem ter jim omejujejo postavljanje vprašanj na tiskovnih konferencah oziroma sorodnih dogodkih. Vedno večje število takšnih primerov kaže na to, da gre za sistematično izogibanje in ignoriranje. Takšno ravnanje oblasti kaže ne zgolj na problematičen odnos do javne radiotelevizije, temveč tudi na širši problem demokratične vidnosti in odgovornosti oblasti.

Demokratična vidnost oblasti pomeni njeno izpostavljenost javni presoji, ne zgolj ustvarjanje javne podobe s pomočjo služb za odnose z javnostmi in tistih medijev, ki si jih izbere ali so z njo tesno povezani. Demokratična vidnost pomeni, da je delovanje oblasti v demokratični družbi podvrženo javnemu nadzoru in da ima javnost pravico do celovite obveščenosti. Za to so potrebni mediji, zavezani načelu javnosti, kritično novinarsko izpraševanje in odprto soočanje stališč.

Zavračanje sodelovanja z mediji in odgovarjanja novinarkam in novinarjem je posebej problematično v odnosu do RTV Slovenija. Kot izvajalka javne službe ima RTV Slovenija v skladu z Zakonom o RTV Slovenija zakonsko določeno nalogo celovito in nepristransko obveščati javnost, omogočati pluralnost mnenj ter spodbujati javno razpravo o vprašanih skupnega pomena. Sistematično izogibanje predstavnikov oblasti zato ne otežuje zgolj dela novinark in novinarjev, temveč tudi izvajanje javne službe in uresničevanje pravice javnosti do obveščenosti. Takšno ravnanje je v nasprotju tudi z evropskimi standardi medijske svobode in pluralizma, ki poudarjajo pomen neodvisnih javnih medijev za demokratični nadzor nad oblastjo.

Novinarke in novinarji RTV Slovenija ne zastavljajo vprašanj zase ali za svojo medijsko hišo, temveč zastopajo celotno slovensko javnost. Tako državljanom omogočajo nadzor nad nosilci politične moči in od njih zahtevajo pojasnila. Ko vladajoča politika sistematično izbira, katerim medijem bo odgovarjala, katerim novinarkam in novinarjem bo omogočila vprašanja ter v katerih okoliščinah bo nastopala, ne govori več z javnostjo, ampak sama s sabo.

Zato pozivamo predstavnike politične oblasti, naj nemudoma prenehajo s praksami diskriminatornega izogibanja sodelovanju z RTV Slovenija. Pozivamo jih, naj novinarkam in novinarjem RTV Slovenija omogočijo postavljanje ključnih vprašanj ter s tem celotni slovenski javnosti zagotovijo odgovore in pojasnila, potrebna za presojo delovanja oblasti in varovanje demokracije.

Hkrati pozivamo novinarske organizacije in uredništva RTV Slovenija ter drugih medijev, naj primere omejevanja dostopa do političnih predstavnikov in sistematičnega izogibanja beležijo ter nanje javno opozarjajo.

Politična oblast mora sodelovati z mediji ter novinarkami in novinarji, ker je to potrebno za varovanje demokratičnih vrednot ter preprečevanje zlorab in korupcije. Samo z dostopom novinark in novinarjev do oblasti se lahko izvaja učinkovit demokratični nadzor in vzpostavlja kritična javnost. V demokraciji si oblast ne more in ne sme sama izbirati, kdaj in komu bo odgovarjala na vprašanja ter kdaj in komu ne. Takšnim praksam se je treba odločno zoperstaviti.

Ljubljana, 14. 9. 2026

dr. Igor Vobič, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

dr. Marko Milosavljević, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

dr. Barbara Rajgelj, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

mag. Brankica Petković, Mirovni Inštitut

dr. Sandra Bašić Hrvatin, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem

dr. Slavko Splichal, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Monika Kalin Golob, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Melita Poler Kovačič, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Boris Mance, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Tanja Kerševan, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Nataša Logar, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Tina Lengar Verovnik, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Anamarija Šiša, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Jernej Kaluža, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Jernej Amon Prodnik, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Ilija Tomanić Trivundža, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Maruša Pušnik, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
Tonja Jerele, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Peter Sekloča, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem
dr. Boris Vezjak, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru
dr. Roman Kuhar, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
dr. Rok Smrdelj, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
dr. Gorazd Kovačič, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
dr. Mojca Pajnik, Mirovni inštitut in Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Marko Ribač, Mirovni inštitut in Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Jože Vogrinc, upokojeni profesor Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
dr. Sašo Brlek Slaček, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Andreja Trdina, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Tanja Oblak Črnič, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani
dr. Andreja Vezovnik, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani